

Донецький національний
університет імені Василя Стуса

ДЕМОКРАТИЗАЦІЯ ПОЛІТИЧНИХ ІНСТИТУТІВ В УКРАЇНІ

Дар'я Смірнова

Здобувач освітнього ступеня «Бакалавр»
Спеціальності 052 «Політологія»

ВСТУП

Актуальність звернення до теми демократизації політичних інститутів в Україні відображається в сучасному політологічному дискурсі. Опісля низки подій 2014 року розпочалася трансформація та активне вдосконалення державних інституцій, шляхом впровадження реформ. Беручи до уваги їх особливості та різну інтенсивність, нині зберігаються виклики із їх впровадженням. Теоретична розробка питань пов'язаних із демократизацією політичних інститутів України дозволить виявити інструменти, які є сприятливими для демократизації суспільства, а також протистояти деструктивним явищам. Це робить дану розвідку актуальною та важливою для сучасної політичної ситуації в Україні.

За мету визначено, демократизацію політичних інститутів в Україні. Для досягнення мети необхідно виконати наступні завдання: виявити тенденції та проблеми у функціонуванні політичних інститутів у незалежній Україні під впливом зовнішніх і внутрішніх чинників; здійснити узагальнення особливостей їх розвитку.

Ключові слова: Демократизація, політичні інститути, Україна.

МЕТОДОЛОГІЯ

Гіпотеза. Покращення стану демократичних інститутів та принципів у політичному та соціальному житті України, позитивно вплине на економічний та соціальний стан країни і підвищить рівень довіри громадян до державних політичних структур.

Для досягнення завдань розвідки, було використано загальнонаукові методи. Серед них, для дослідження комплексу політичних інституцій використано системний метод. Компаративний метод - застосовано для розгляду демократичних реформ в системі зовнішніх та внутрішніх впливів.

ОСНОВНИЙ ВИКЛАД МАТЕРІАЛУ

Розроблюю, окремих теоретичних аспектів функціонування демократичних інститутів, займалися Н. Маківеллі, К. Шміттер, М. Головатий та інші; ціннісного виміру їх функціонування торкалися науковці В. Гапоненко та А. Мілюкова; вплив зовнішніх та внутрішніх чинників та аналіз реформ в Україні здійснювали: В. Гапоненко, В. Козьма, М. Олійник та інші.

Політична наука, вказує на змісті політичних інститутів, як установ, які приймають певні політичні рішення, з наступною їх реалізацією у вигляді правових норм та практик державно-політичного та громадянського життя. До переліку державних інституцій входять: держава, органи влади, політичні установи та партії, а також засоби масової інформації [4, с. 7-8]. З проголошенням незалежності України, відбулася трансформація політичних інституцій, на державному та громадсько-політичному рівнях, для ефективної відповіді на виклики часу й функціонування демократії в нових умовах, як «фундаментальна ознака політики і найважливіших факторів стабільності і змін в політичному житті» [3, с. 62]. Враховується досвід країн, де функціонує розвинена демократія, здійснюється як механічне запозичення інституцій, так і їх подальша адаптація до досвіду й традицій українського народу [3, с. 75]. Необхідним є формування системи цінностей, яка об'єднувала б у собі принципи, на які відбувалася б орієнтація суспільства для реалізації процесів демократизації, подолання економічних негараздів і збільшення ролі демократичних інституцій [1, с. 6-7].

Демократичні реформи протягом незалежності України, були обумовлені як зовнішніми, так і внутрішніми чинниками. Тут можна виділити, що внутрішні чинники, мали рішучий вплив на реформування українського суспільства на демократичних засадах, цілком і повністю витікали з негативних явищ українського політичного життя, але призвели до позитивної динаміки змін. Звісно, наявні гальмуючі чинники: регіональні відмінності, слабкість духовної і політичної єдності українського суспільства [5, с. 63], зміни вертикалі інституту президентства. Зовнішні чинники поділяються на позитивні: підтримка демократичних процесів в Україні з боку країн Заходу та ЄС, а також Міжнародного Валютного Фонду та негативні - російська агресія [6, с. 113-114]. В цілому вони справили позитивний вплив на здійснення демократичних реформ в Україні, та орієнтацію на країни Європи.

ВИСНОВКИ

Отже, демократизація політичних інститутів є складним та довготривалим процесом, де результат визначається широким спектром зовнішніх і внутрішніх факторів. Демократичні перетворення в Україні відбуваються з урахуванням сучасних тенденцій та досвіду країн партнерів. Громадянське суспільство в Україні активно розвивається, щоб мати змогу забезпечувати реалізацію демократичних процесів у державі [2]. На шляху інституційних політичних перетворень Україна впевнено прокладає шлях до прогресивних реформ і подолання негативних інертних явищ у сфері інституалізації. Важливим є те, що навіть в умовах складних та загрозованих для України для ідеї її національної ідентичності глобалізаційних та інформаційних процесів трансформація політичних інститутів в країні відповідає світовим тенденціям політичного процесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гапоненко В. Ціннісні передумови функціонування демократичних політичних інститутів в Україні. Політичні інститути та процеси. 2018. № 4. с. 5-10.
2. Колодій А. Історична еволюція громадянського суспільства та уявленнь про нього (формування ідеалу). Незалежний культурологічний часопис «І». URL: <http://www.i.lviv.ua/n2/texts/kolodij.htm> (дата звернення: 24.03.2024).
3. Мілюкова А., Степанова Н. Політичні інститути та процеси в Україні: метод. посіб. Одеса: Од. нац. ун-т ім. І. І. Мечника, 2018. 124 с.
4. Пахарев А. Політичні інститути і процеси в сучасній Україні: навч. посіб. Київ: Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2011. 182 с.
5. Трансформація політичних інститутів України: проблеми теорії і практики / уряд. М. Михальченко. Київ: Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса, 2016. 440 с.
6. Шайгородський Ю. Особливості здійснення суспільно-політичних реформ в Україні. Політика суспільних реформ: стратегія, механізми, ресурси. 2018. с. 111-142.